

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

meum non est de hoc mundo. Non consistit illud in cibo potu & abundantia, sed in iustitiâ, pace & gaudio Spiritus sancti; Rom. 14. v. 17. Qui igitur hic plorat, ibi gaudebit, & qui hic eturit, ibi satiabitur, Psal. 34. v. 11.

Si calamitatibus omninò immerfus, cum Jobo queri cogaris: Si appenderetur afflictio mea in statera, Job. 6. v. 3. Christus iterum tibi ingeminat: Regnum meum non est de hoc mundo. Qui vult discipulus ejus esse, tollat crucem suam & sequatur eum, Matth. 16. v. 24. In Regno Christi demùm complebuntur dies luctus nostri, Esa. 60. v. 20. Absterget ille omnem lacrymam de oculis nostris, Apoc. 7. v. ult.

Si mortem horrescis, qui animam & corpus separat, qua consumitur tanquam à tineâ pulchritudo nostra, Psal. 39. v. 13. Audi, quid Christus dicat: Regnum meum non est de hoc mundo. Alia adhuc vita restat, ubi mors non amplius erit, Apoc. 21. v. 4. sed abundantia gaudiorum, Psal. 16. v. 11.

3. *Pilati ludibrium*, qui ait: Quid est veritas? q. d. O bone vir! si Hierosolymis veritatem liberè vis profiteri, gratia tibi parva erit. Obsequium amicos, veritas odium parit.

Tales illusores adhuc hodiè in medio Christianorum occurrunt, quorum Symbolum est: Posuimus in mendacio spem nostram, & in mendaciò protekti sumus, Esa. 28. v. 15. hinc etiam est, quod conversum est retrorsum iudicium, & iustitia longè stetit, quia corrui in platea veritas, & æquitas non potuit ingredi, Esa. 59. v. 14. mò sæpè se abscondere tenetur, à filiis se-

culi, dicentibus: Loquimini nobis placentia, videte nobis errores, Esa. 30. v. 10.

Veros quidem Christianos quoque querere expedit: Quid est veritas? sed longè alio sensu, ut eam sedulò sequantur, non modò cum Christo orantes: Sanctifica nos sanctissime Pater, in veritate tuâ, sermo tuus veritas est, Joh. 17. v. 17. sed & in vitâ communi deponentes mendacium, & loquentes veritatem, unusquisque cum proximo suo, Eph. 4. v. 25. Qui hæc facit, non movebitur in æternum, Psal. 15. v. ult. & post hæc tempora comperiet, omnia, quæ Deus fidelibus suis promisit, fore Etiam & Amen, 2. Cor. 1. v. 20.

De Secundo.

PRogrediemur nunc ad secundam partem, *Pilati tergiversationem spectaturi.*

Hanc indicavit

1. *Herodem salutandò*. Ubi observanda

1. *Occasio*, ad quam spectat

1. *Publica Christi excusatio*. Ait enim ad Principes Sacerdotum, & turbas: Nihil invenio causæ in hoc homine. Hæc causa est, ob quam iudicium hoc subterfugit. Etsi enim Ethnicus erat, non tamen ignorabat, neminem innocenter damnandum esse, quia verò sine dubio à Judæis corruptus erat, illis indignationem movere non vult, sed id meditatur, quomodo rem à se declinet, & ad alium devolvat. Iccirco Christiani Magistratus, donaria ad promotionem iniquitatis capere non debent, Xenia enim & dona excæcant oculos iudicum, Sir. 20. v. 31.

2. *Continua Judæorum accusatio*. Nam Principes Sacerdotum, Seniores & Scribæ

bb

per-

perrexerunt eum accusare, dicentes; Commovit populum, docens per universam Judæam: exorsus à Galilæa usque huc. Pontifices urgent commotionem populi, quia hoc Pilatum, tanquam ordinarium Præsidem potissimum concernebat; ideoque vigilare tenebatur. Et quòd hanc imputationem eò magis exaggerent, eum non in pago vel civitate quadam prædicasse affirmant, sed incepisse in Galilæa, & pervenisse usque Hierosolymam, ita ut nemo non ipsi adhærescat, & nisi maturè rei consulatur, publica seditio pertimescenda sit.

Hic discimus, impios non faciliè reverti, si semel in viâ ad gehennam, currant. Sicuti enim non faciliè cursum inhibere possumus, si monte decurramus, ita nec peccandi impetus faciliè reprimitur, si semel ejus initium factum est, sed transitur de iniquitate ad iniquitatem, Rom. 6. v. 19. donec in profundum & exilium deveniatur, ex quo nulla redemptio, Plal. 49. v. 15.

3. *Tacita Christi insciatio.* Cum enim accusaretur à Principibus Sacerdotum & Senioribus, nihil respondit. Et licet Pilatus ipse ei dicat: Non audis, quanta adversum te dicunt testimonia? non tamen movetur, ut respondeat ei ad ullum verbum, ut miraretur Præses vehementer. Hoc ipso nos instruere voluit, quod & tempus tacendi sit, Eccl. 3. v. 7. Quod si verò à falsis testibus impetitur, licet quidem licito modo se defendere: at malum pro malo, & maledictum pro maledicto non reddere, sed è contrario benedicamus, quia in hoc vocati sumus, ut benedictionem hæreditate possideamus, 1. Petr. 3. v. 9.

2. *Persuasio,* cur Christum ad Herodem abduci voluit, quæ gemina fuit,

1. *Galilæa mentio.* Exorsus enim, ajunt, in Galilæa, & doctrinam suam propagavit, usque huc. Galilæi præ aliis ad seditionem proclives erant: quia verò Dominus ibidem maximè docuerat, ideo hoc ipso eum insimulare volunt, ac si illos ad eam instigasset, imprimis verò Pilatum commonent, ut facem & tubam hanc omnis seditionis merito supplicio afficiat.

Ita semper sese res habuit, ut si res adversæ ingruerint, id Christo ejusque Evangelio imputatum fuerit. Ad eundem modum, sicut olim Judæi dixerunt: Ex eo tempore, quo cessavimus sacrificare Reginæ cæli &c. Jer. 44. v. 18. 19. Verùm id nos non absterreat: Evangelium est *verbum Crucis*, 1. Cor. 1. v. 18. sed & *verbum Lucis*, quod animas nostras salvare potest, Jac. 1. v. 21.

2. *Herodis jurisdictio:* non magni illius, qui aliàs Alcalonita dictus est, sed Antipæ, qui Johannem Baptistam capite truncari jusserat, Marc. 6. v. 16. Is erat Tetrarcha Galilææ, ideo Pilatus jurisdictionem ejus violare non vult.

In hoc non aberravit Pilatus. Quæcunque enim non vultis ut faciant vobis alii, eadem nec vos facite illis, Matth. 7. v. 12. Adhuc hodie quilibet *πολυπραγμοσύνην* fugere & vocationi suæ insistere debet. Plura enim super sensum hominis ostensa sunt cuilibet, Sir. 3. v. 25.

3. *Tractatio,* quam manifestat

1. *Herodis latitia,* super quâ annotat Lyra: *Gavisus est, non propter devorionem, sed propter curiositatem.* Id vocat Theophylactus *stultum gaudium:*

Sic adhuc hodie evenire amat, si festa solennia instent, uti quidem Herodes propter

pter Pascha celebrandum Hierosolymam accesserat: at verò, ubi homines de Christo & ejus beneficiis letari debebant, potius voluptatem quærunt in eleganti habitu, cibo, potu, ambulatione, aliisque delitiis. His satius foret, Christum nunquam vidisse. Damnatio eorum die novissimo eò gravior erit; Luc. 12. v. 47.

2. *Supina nequitia*, quæ detegitur,

1. *Ex miraculorum desiderio*. Sperabat enim signum aliquod videre ab eo fieri, sicut videmus in spectaculis præstigiatores apparere, qui devorant serpentes, & gladios & similia, addit Theophylactus.

Hinc elucescit, quomodo ut plurimum illi, qui verbo Dei fidem non habent, signa petant, cum tamen signa non salveat, sed verbum Dei hâc virtute polleat, ideò rectè facimus ei attendentes, 2. Petr. 1. v. 19. imprimis quia & de Pseudo-Prophetis prædictum est, quod signa magna & prodigia daturi sint, Matth. 24. v. 24.

2. *Ex questionum cumulo*. Quid Dominum interrogaverit, non exprimitur, sine dubio autem, de variis rebus curiosas quæstiones movisse eum, probabile est: De statu animæ post mortem, quando dies extremus adventurus sit, quid Deus ante conditum mundum fecerit, item, an ipse is sit, quem nova stella portenderit, quâ ratione tot signa & miracula patrarit, an Baptista in vitam redierit, & an anima ejusdem in eum migraverit, utrum invisibilem se redere possit, vel aurum conficere, & id generis alia. At Christus nihil illi respondebat. *Quid enim responderet illi, qui non interrogat, ut discat? quid margarita ante porcos?* Theophylactus commodè addit.

Nobis hoc ad imitationem inserviat, O

multæ sunt insidiæ dolosi, Sir. 11. v. 37. Multi quærunt, ut nobis incommodum creent, à talibus nobis caveamus, quia insidiantur quasi aucupes, laqueos ponentes, Jer. 5. v. 26.

3. *Ex aulicorum ludibrio*. Sprevit autem illum Herodes, cum exercitu suo. Id procul dubio graviter afflixit Dominum, attamen magnâ patientia suffert: Ad nostram instructionem, si nobis quoque accidat, ut anima nostra repleta sit sublannatione opulentum, & despectione superbiorum, Psal. 123. v. 6. ut solatium ex ludibrio Christi capiamus, recordantes, quod aliquando aliud tempus venturum sit, ubi stabimus in magna constantiâ adversus eos, qui nos angustiarunt, Sap. 5. v. 1. & seqq.

4. *Ex vestitu candido*. Illudit enim eum veste albâ indutum. Hoc nos velut signum innocentiae ejus inspiciamus, sicut color candidus apud gentiles quoque pro tali habitus fuit. Hoc ipso nobis acquisivit, ut & nos aliquando byssino candido induamur, Apoc. 19. v. 8. tùm in Deo exultabimus, quasi sponsus Sacerdotali ornatu, & quasi sponsa ornata monilibus suis, Esa. 61. v. 10. Ibi implebitur, quod in Cantico dicitur: Tota pulchra es amica mea, veni, coronaberis, Cant. 4. v. 7. 8. Apoc. 2. v. 11.

5. *Ex contemptibili repudio*. Remisit enim illum ad Pilatum. Ita adhuc hodiè Servator Ecclesiam habet ambulatoriam, & cum Evangelio suo transit de gente ad gentem, & tamen multis terris peragratis, vix invenit locum in diversorio, Luc. 2. v. 7. Imprimis verò in aula non admodum acceptus est, sed crapula, ebrietas, scortatio, & alix mundanæ

vanitatis ibi palmam obtinent; ideoque & verbi Præcones ibidem tenui in pretio habentur, sed si peccata illi debito zelo reprehendunt, hanc gratiam ferunt: Heus tu videns, abi, Amos 7. v. 12.

Exeat igitur aulâ, qui volet esse pius, Lange zu Hoff / lange zur Höll. Quod si verò id vocatio alicujus requirat, videat cum Daniele, ne à pietate abducatur, Dan. 6. v. 10. ubique enim Deo serviri potest, modò timeas Deum & justitiam opereris, Act. 10. v. 35.

3. *Nova amicitia.* Hinc S. Lucas: Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem.

Pilatus impetum fecerat in Galilæos, quorum sanguinem miscuerat cum sacrificiis eorum, Luc. 13. v. 1. Hoc ipso valdè commoverat Herodem. Neque enim violationem Jurisdictionis suæ ferre poterat, hinc illæ iræ & inimicitia! Quia igitur Pilatus non ignorabat, quod eum per hoc offenderat, Christum nunc ablegat ad eum, quem Pontifices accusaverant, quod in Galilæâ prædicationem suam exorsus fuisset, quo ipsi adulabatur, & placare cogitabat: sicut quoque Herodi id ad eum artisit, ut indignatione pristina abjecta, cum Pilato in gratiam redierit. Hinc Gregorius: Conveniunt duo lupi, ad capiendam unam ovem. Verùm per hoc ipsum præfiguratus est fructus passionis Christi. Sicut enim Pilatus & Herodes super Christo amici facti & reconciliati sunt: ita & nos ipsi unicè debemus, quod nos Patri ejus reconciliati simus, pacificari per sanguinem crucis suæ per seipsum, Col. 1. v. 20. ideo dicitur quoque, Princeps Pacis, Esa. 9. v. 7.

4. *Remonstratio, Judæis facta*

1. *Per convocationem,* non modò Principum Sacerdotum, & Magistratum, sed & plebis. Quia enim Pilatus animadvertat, Clericorum Chorum nimis exacerbatum esse ad verus Christum, non solus cum ipsis loqui vult, sed & populum advocat, utrùm inter illum, unus & alter fortè inveniat, qui cum innocentia Christi comiserationem habeat. In gravi enim hâc causa populus non excludendus videtur.

Ita nec hodiè populus excludendus est, in rebus Remp. concernentibus, ad cujus conservationem omnes pro facultatum modulo contribuere tenentur, quidni & consilium eorum, pro re natâ adhibendum esset?

-- Est olitor quandoq; oportuna locutus; & inventus est vir pauper & sapiens, qui liberavit urbem, per sapientiam suam, Eccl. 9. v. 15. 16.

2. *Per exprobrationem,* dum Principibus Sacerdotum falsam accusationem objicit: Obtulistis, inquit, mihi hunc hominem, quasi avertentem populum, q. d. Nonne pudet vos, rem manifestò falsam ad me deferre, ejusque executores me implorare? Ne persuadeatis vobis, me conscientiam meam tam temerè sauciaturum esse.

Quod si Magistratus adhuc hodiè partes controversantes officii sui seriè admoveret, multæ inutiles actiones omitti possent, quæ Procuratoribus maximo lucro sunt. Tandem ubi utrinque damnum sentitur, reconciliatio proponitur. Hoc verò non ex re Reip. est, quam Christiani Magistratus præcipuè intendere debent. Edificatio civitatis confirmabit nomen, Sir. 40. v. 19.

3. *Per excusationem,* quâ remittit eos

4. Ad

I. Ad publici examinis curam. Ecce, inquit, ego coram vobis interrogans, nullam causam inuenio, in homine isto, ex his, in quibus eum accusatis. Johannes quidem, Præsidentem Pilatum examen hoc cum Christo solo in prætorio instituisse, memorat, quod & verum: Sed postea ad Principes Sacerdotum & Seniores eductus est, ubi denuo gravem dicam ei impeerunt, eamque probare sategerunt: sed minus convenienter, ita ut Christus quod præferrebant nulla responsione dignum iudicaverit. Quod valde Præsides admiratus est, ideoque hic nullam se in eo culpam invenire publice profiteretur.

Id omnes ad consolationem nostram observemus.

Nos omnes in corruptione sumus, Sir. 2. v. 6. ideoque quotidie remissionem peccatorum petere tenemur, ut Christus nos in Oratione Dominica docuit, Matth. 6. v. 11. hanc per innocentiam Christi impetrare possumus, quem Deus ideo pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso, 2. Cor. 5. v. ult.

2. Ad Herodis censuram. Sed neque Herodes, inquit, nam remisit vos ad illum, & ecce nihil dignum morte actum est ei. Ita Iudæi ubique turpiter steterunt. Putarunt illi, si Christum ab uno iudice ad alium traherent, se Servatorem omnibus exosum reddituros esse. Verum hoc ipso innocentia ejus ed manifestior fit, ut non temere dicas: Cogitarunt illi de Christo malum, sed Deus vertit illud in bonum, Gen. 50. v. 20.

3. Oblata castigatio. Et ecce, ait Pilatus, nihil dignum morte actum est ei: castiga-

tum ergo illum dimittam. Hæc summa erat injuria. Si innocens, cur ipsum non absolvit? si flagra promeruit, cur innocentem pronunciat? ait Bernhardus.

Ita evenire amat, si iustitia posthabeatur, & hominibus quicquam concedatur, quod Deo & verbo ejus contrarium est. Diabolus enim Spiritus versutus est, qui in minimis ipsi obsequitur, illum ad majora traducere potest. Pilatus Christum se castigatum pollicetur. Id iniquum erat. Tandem eum Diabolus ed adigit, ut eum cruci suffigi & occidi jubeat.

Interviat id nobis in dehortationem, ne declinemus à verbo Dei, neque ad dextram neque ad sinistram, Esa. 30. vers. 1. Psal. 119. v. 9.

II. Antiquam consuetudinem allegando: juxta quam Pilatus tenebatur quendam ex captivis dimittere. Hoc ipso memoriam miraculosæ educationis ex Ægypto recolare, simulque devotionem contestari volebant, se cum captivis & vinctis commiserationem habere. Verum præpostera erat consuetudo. Auferes malum de medio tui: ut audientes ceteri timorem habeant, & nequaquam talia amplius facere audeant in medio tui, Deut. 19. v. 20.

In hac consuetudine occurrit

1. Barraba cum Christo comparatio. Barrabas erat *in istis*, nobilis, illustris nebulosus & homicida. Sicut & nomen ejus indicat: interpretatur enim, *Filius Patris corupti*. Quis vero Iudæorum Pater? ille, quem Christus designaverat: Vos estis ex Patre Diabolo, Ioh. 8. v. 44. Est igitur Barrabas filius Diaboli, qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium missus in carcerem, Christus vero peccatū

bb 3 non

non fecerat, nec inventus fuerat dolus in ore ejus, 1. Petr. 2. v. 22. sicut Pilatus ipse testimonium illi impertit, quod causam mortis in eo nullam inveniatur, interim utrumque hic præsentat, quasi uterque mortis reus esset.

Hoc nostri causa factum est: Hoc ipso enim Christus nobis impetravit, ne ut fures & latrones extrudamur: sed ut Filii Dei dilecti in domum Patris cælestis suscipiamur, ubi Christus nobis per abitum suum ad Patrem, locum paravit, Joh. 14. vers. 2.

Interea hic exemplum habemus, quo nos confirmemus, quando nos quoque deteriores paganis habemur, & aliis nefandis hominibus iniquius tractamur. Hic solatium sit bona nostra conscientia, quod non patiamur, tanquam fures & homicidæ, sed Christiani, 1. Petr. 4. v. 15. Certissime aliquando tempus veniet, ubi Christus non Barrabam, sed pios à dextris suis sistet, alloquens eos: Venite benedicti Patris mei, Matth. 25. v. 34.

2. *Optionis in manus populi resignatio.* Congregatis autem Judæis dixit Pilatus: Quem vultis, dimittam vobis: Barrabam, an Jesum, qui dicitur Christus. Pilatus meliora quæque de ipsis sperat, nec adeo stolidos eos habet, ut publicum homicidam præferre Christo ausint, ideo inquit quem vultis, dimittam vobis? En egregium judicem! qui in populi arbitrio ponit, quid facere aut omittere debeat, & quidem in re capitali, quæ sanguinem hominis concernit, qui innocenter effusus vindictam expetit, Gen. 4. v. 10. Ideo Christiani Magistratus hic caute agant oportet, ne ad gratiam jus dicant, sed secundum leges pronunciant,

sicut id coram Deo, mundo & propria conscientia purant probari posse. Excelsior enim excelso est custos, Eccles. 5. vers. 8. qui interrogabit opera illorum, Sap. 6. v. 6.

3. *Liberationis Barraba flagitatio.* Ubi notetur

1. *Pontificum impulsus*, qui persuaserunt populo, ut peterent Barrabam. O quoties adhuc hodie fit, ut simplicioribus à Præpositis Ecclesiasticis persuadeatur aliquid facere, quod alias non fecissent. Eo sine Laicis in Papatu lectio Scripturæ interdicta est, quo unice à nutu clericorum illi dependeant. Verum ratio aliquando exigetur strictissima. Omnem enim sanguinem perditum requiret Deus de manu eorum, Ezech. 3. v. 20.

2. *Populi consensus.* Persuasi enim omnes clamaverunt: Non hunc, sed Barrabam.

Hæc impia stultitia erat. Homicidam enim dimitti petunt, Ducem vero vitæ occidi. Nos idem sæpe adhuc hodie facimus, ut si Deus nobis proponit vitam & mortem, mortem pro vita eligamus, & ita petulantius nos in æternum exitium præcipitemus, Sir. 15. v. 18. Vere ergo ex te perditio tua Israël, Os. 13. v. 9. 10.

4. *Pilati refragatio.* Dixit illis iterum Pilatus: Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes: Crucifigatur. At illis Præses: Quid autem mali fecit? Nullam causam mortis invenio in eo. Corripiam ergo illum & dimittam.

Hic audimus, Pilatum adhuc semel Christo testimonium innocentiae dare, ideo ansam quærit, quomodo eum absolvat. Id effecit

1. *Pontificum livor.* Sciebat namque Pilatus, quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes. Hoc turpe vitium est, quod operibus carnis adnumeratur, quæ qui faciunt, Regnum Dei non hæreditabunt, Gal. 5. v. 20.

Fugire hoc vitium: Ubi enim invidentia regnat, caritas non est, caritas enim non æmulatur, 1. Cor. 13. v. 4. ubi caritas non est, ibi quoque fides non est, fides enim per caritatem efficax est, Gal. 5. v. 6. Ubi fides non est, conscientia quoque bona non est, fides enim purificat corda, Act. 15. v. 9. Ubi bona conscientia non est, ibi nec fiducia ad Deum est, si enim cor nostrum nos non condemnaverit, fiduciam habemus ad Deum, 1. Joh. 3. v. 22. ubi fiducia ad Deum non est, ibi nec vita, nam in Deo vivimus, movemur & sumus, Act. 17. v. 28. Ubi vita non est, ibi nec salus, nam salus est vita æterna, Sap. 5. v. 16.

2. *Uxoris maror.* Sedente enim illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens: Nihil tibi & justo illi; multa enim hodie passa sum in somnis propter eum. Hic somnus divinus fuit, quo Deus mulieri quoque huic gentili innocentiam Christi manifestare voluit, an Pilatus, qui mediocriter se hætenus gesserat, commonitione uxoris à Christi condemnatione retrahi posset.

O quam bene fecisset Pilatus, si admonitioni locum reliquisset. Etsi enim vir caput est mulieris, Eph. 5. v. 23. attamen illi Deus mulierem in adiutorium dedit, Gen. 2. v. 18. ideo consilium ejus despiciere non debet, si videt, illud è fido corde manare. Quid prudens illa Abigail respectu Nabalis effecerit, constat ex 1. Sam. 5. v. 26. & seqq.

5. *Clamoris universa multitudinis præponderatio.* Clamabant enim aliquoties dicentes: Crucifige, crucifige eum. Pilatus dicebat: Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invenio in eo. At illi magis clamabant: crucifige eum: Et instabant vocibus magnis, postulantes ut crucifigetur: & invalescebant voces eorum, & summorum Pontificum.

O nefandam malitiam & ingratitude- nem!

Piissimus Servator Majores eorum Ægypto eduxerat, & præsentissima morte liberarat. Civibus Hierosolymitanis viam ad cælum ostenderat, præterea multos infirmos insanabiles sanaverat, & ita multa & amplissima beneficia illis exhibuerat. Verum quam gratiam reportavit? Non aliam quam hanc, quod ad crucem eum postulaverint.

Nos vitium hoc declinantes, beneficium rependamus iis, qui nos beneficiis affecerunt. Non enim bene erit, beneficia non compensanti, Sir. 12. v. 3.

III, *Castigationem realiter procurando.* Quia enim consilium illud, de antiqua consuetudine, juxta quam illis captivum in Paschate dimittere solebat, non succedebat, aliud medium & quidem iniquissimum ille arripuit, & Christum, quem tamè sæpissime innocentem pronounciaverat, miseris modis tractari jubet.

1. *Per flagellationem.* Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit, non immediate per seipsum, ut Lyra annotat, sed per milites suos & ministros. Id sane satis crudeliter effectum est, ut non modo, veluti Paulus, quadragenas una minus plagas acceperit, 2. Cor. 11. 24. sed tam frequen-

tes,

tes, ut sanguis de toto corpore largiter manarit. Conqueritur de hoc ipse, inquit: Super dorsum meum araverunt aratores, longos duxerunt sulcos suos, Psal. 129. vers. 1.

Flagellatio hæc Servatoris suppeditat nobis,

I. Solamen,

1. *Contra mortis reatum.* Ipse enim vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra, Esa. 53. v. 5. Jam habemus redemptionem in sanguine ejus, nempe remissionem peccatorum, Col. 1. v. 14.

2. *Contra inferni hiatus.* Peccatis nostris merueramus, ut carnifices infernales flagellis ignitis in æternum nos lacerassent & cæcidissent: Sed quia Christus in fontem se hic flagellationi subjecit, nos jam liberi sumus, & nulla condemnatio est in iis, qui in Christo Jesu sunt, Rom. 8. v. 1.

II. *Medicamen,* præcipue contra impatientiam, quæ nonnunquam sub cruce adeo invalescit, ut murmuremus dicentes: Quare factus est dolor noster perpetuus? Jer. 15. v. 18. Quod si enim plagas hæc per flagellationem inflictas penitius intuemur, quas patientissimus Servator magna patientia, propter nos sustinuit, animas nostras eò melius in patientia custodire, & cum Gregorio dicere possumus: *Si non exivit sine flagello, qui sine peccato venit: quomodo flagello digni non erunt, qui in peccato vivunt?* Ideo filii, noli negligere disciplinam Domini: quem enim diligit Dominus castigat. Hebr. 12. v. 5. seqq.

2. *Per coronationem.* Milites enim ple-

ctentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus.

Hic perpende, mi Christiane! quantum Servator propter te dolorem sustinuerit. Nulla matercula tanto dolore liberos suos parit, quantos cruciatus Christus pertulit, dum nos Filios Dei regnauerit, initiaverit & sanctificaverit. Caput ejus spinis laceratum, & facies ejus cruore perfusa est, ut non immerito conqueratur: Servire me fecisti in peccatis tuis, Esa. 43. v. 25. ideo passionem ejus non flocci æstimemus, sicut illi faciunt, qui Jesu cruciatum nefandis imprecationibus ore evomunt, Deiq; martyrium in alios provocant, aut Passionem despiciunt, dum eam audire negligunt. Ejusmodi homines crucifigunt Filium Dei rursum, & sanguinem testamenti impollutum ducunt, in quo sanctificati sunt, Hebr. 6. v. 6. c. 10. v. 28.

Ad dilecti! Omnia in nostrum emolumentum facta sunt. Adam primus patens noster, coronam Dei invaserat, & dignus fuisset, ut ille & nos cum ipso, corona picea in igne infernali coronati fuisset: Sed per hanc spineam coronam Servator nobis immarcescibilem gloriæ coronam acquisivit, de qua Augustinus ait: *Acquiri potest, æstimari non potest.* Hæc est corona vitæ, Apoc. 2. v. 11. quam promisit diligentibus se.

Quod si vero gloriæ hac corona insigniri volumus, spineam quoque coronam, si quandoque nobis imponatur, cum Christo subterfugere minus debemus. Pudeat membrum deliciari, sub capite spinis coronato, Bernhardus. Si Christo convivemus, ipsi prius comporiamur oportet, 2. Tim. 2. v. 11.

3. *Per*

1. *Vestes exuunt.* Hæc magna ignominia fuit. Cum David ante arcam læderis tripudiatet, & ventus paululum vestes ejus sublevaret, Michol uxor ejus eum propterea irridebat, dicens: Quam gloriosus fuit hodie Rex Israël, 2. Sam. 6. v. 20. Sic Protoplasti nostri pudore suffundebantur, cum senudos deprehenderent, & consue- runt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata, Gen. 3. v. 7. Susanna ancillas suas à se ablegabat, cum selavatura esset, Hist. Susan. v. 19. Ideo procul dubio vehementer Dominum afflixit, quod impii milites eum vestibus ita nudarunt.

Hanc nuditatem nostri causa pertulit, ut nobis togam justitiæ compararet, quam infernales latrones per Protoplastorum lapsum exuerant. Nunc non amplius nudi apparere, sed turpitudinem nostram conterege possumus, quando nos Dominus aliquando ad tribunal suum vocabit, Apoc. 3. v. 17.

2. *Purpuram induunt.* Purpura olim Regius habitus erat. Quia igitur Christus coram Pilato Regem se professus fuerat, ludibrio ipsum habent, eumque lacerata & attrita purpura amiciunt, quo Regio modo vestibus incederet.

Hoc ad nostram consolationem factum est.

In Scriptura justitia nostra confertur panno menstruato, Esa. 64. v. 6. peccata vero, quæ committimus nos, sanguines appellantur, Psal. 51. v. 15. has sordes Christus pallio hoc purpuræ contextit, ut peccata nostra, si sint ut coccinum, & rubra, quasi vermiculus, ut nix & lana alba sint, Esa. 1. vers. 18. Tandem & nos consistemus inter eos, qui venerunt è tribulatione

magna, & laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas, in sanguine agni, Apoc. 7. vers. 14. 15.

Cavete modo, ne vestibus ad luxum compositis Christi martyria augeatis, & renovetis, sed odio habete maculatam à carne tunicam, Jud. v. 23. & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in justitia & sanctitate veritatis, Eph. 4. v. 24. & aliquando vestiemini stola incorruptibilitatis, 1. Cor. 15. v. 58. splendentes, ut Sol, in Regno Patris in æternum, Matth. 13. v. 43.

3. *Arundinem tradunt.* Hoc sceptrum ejus esse volunt, insigne Regni, sicut Ahas- verus auream virgam in manu tenebat, quam inclinabat erga Esther, Esth. 5. vers. 3.

Hoc iterum consolationem nobis affert.

Tyrannicus Rex Rehabeam subditis suis durum responsum dabat, supplicantibus ut jugum à Patre ejus sibi impositum emolli- ret: Pater meus, dicebat, aggravavit jugum vestrum, ego autem addam jugo vestro, 1. Reg. 12. v. 14.

Sceptrum aded durum Servator noster non gerit, hinc scriptum est: Calamum quassatum non conteret, Esa. 42. v. 3. id ipse multipliciter probavit, dum non modo Centurionem Capernaiticum, qui in fide firmissimus erat, Matth. 8. v. 13. sed & Patrem Lunatici juvit, qui fidem suam ipse incredulitatem vocat, Marc. 9. v. 24. idem adhuc hodie ab ipso expectare possumus. Cum ceciderit benedictus Domini non projicietur, quia Dominus sustentat manum suam, Psal. 37. v. 24.

4. *Ut Regem colunt.* Genu enim flexo

c c

ante

ante eum, illudebant ei, & cœperunt salutare eum: Ave Rex Judæorum. & exspuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus; & ponentes genua adorabant eum.

Hæc omnia Servator noster, magna patientia perpeffus est. Terræ utique mandare potuiffet, ut nequiffimos hos nebulones, sicut Core, Dathan, & Abiron abforpiffet, Num. 16. v. 31. Ignem cœlitus demittere potuiffet, qui eos consumeret, ut Elias, 2. Reg. 1. v. 10. potuiffet manus eorum aridas reddere, ut fecerat Jerobeam, 1. Reg. 13. v. 4. Verum non facit hoc, sed omnia patienter suffert nostri causa, quo nos ab æterno approbriio redimeret, quod in abyffo infernali nobis subeundum erat, Dan. 12. v. 3.

M. *Christum palam ostentando.* Sanguine enim inadentem eum, è Prætorio educit, sublataque chlamyde coccinea, ostendit ipsis plagas sanguineas à militibus ipsi inflictas, an forte hoc ipso ad commiserationem commoveri possent. Ecce homo! ait; q. d. Videte quam miserabiliter hic homo tractatus sit, ut fere formam hominis non adæquet, quod si jam non satisfactum est vobis, nescio sane, quid porro cum ipso agendum sit.

Hoc verbum (Ecce homo) probe consideremus, est enim

1. *Vox Condolentis*, quo Pilatus Judæos ad commiserationem adducere voluit. O quoties adhuc hodie nobis ejusmodi miseræ speculum ob oculos ponitur, in hominibus inopia & corporis vitio laborantibus, ubi dicendum nobis: Ecce homo! eosque consilio, ope & solatio sublevemus. Qui enim habuerit substantiam hu-

jus mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & claudit viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet in eo, 1. Joh. 3. v. 17.

2. *Vox admonentis.* Quando igitur tibi Diabolus novum vestimenti exemplar ostendit, inquens: Ecce homo! quam elegans vestitus! Tu dicas: Ecce homo! ecce! quomodo Servator meus in Prætorio Pilati dilaceratis pannis vestitus est, hoc luxuriosum vestitum mearum effecit. Simplicitas ergo rectumque tuum me Christe gubernet, Psal. 25. v. ult.

Quando Diabolus dicit: Ecce homo! Ecce Regna mundi & gloriam ejus, hæc omnia dabo tibi, si cadens adoraveris me, Matth. 4. v. 9. Tu inquis: Ecce homo! Servator meus spiritualis Rex est, quod arundo in manu ejus testatur: quod si igitur Regni ejus compos esse velim, mundus non diligendus est mihi, transit enim & concupiscentia ejus, 1. Joh. 2. v. 17.

Quando voluptatibus terrenis inescaturus te acclamat tibi: Ecce homo! gaudium & lætitia occidere vitulos, Esa. 22. v. 13. Tu ex adverso responde ei: Ecce homo! Ego Christum complectens, nolo cor meum gravare crapula & ebrietate, curisque hujus vitæ, Luc. 21. v. 34. Qui enim divites fieri volunt, 1. Tim. 6. v. 9.

3. *Vox erigentis*, qua in spiritualibus & corporalibus tentationibus nos erigere possumus.

Quod si Dæmon Servatorem tuum tibi proponit, quasi iratum judicem: Ecce homo! ecce arundinem in manu tenet, quæ signum est mansuetudinis, quam erga omnes homines re ipsa demonstrat. Miseretur enim omnium, & dissimulat peccata

cata hominum, propter pœnitentiam, Sap.
11. v. 24.

Quodsi morbis correptus, multis dolo-
ribus obnoxius es: Ecce homo! specta Chri-
stum, quomodo tui causa miserandum in
modum tractatus est. Vere tulit dolores
nostros, Esa. 53. v. 4.

Quodsi in manus servorum militum de-
venis, qui te crudeliter angustiant & cruci-
ant: Ecce homo! is hoc quoque tui causa
sustinuit, & omnem injuriam, quæ tibi in
mundo obtingit, ita sanctificavit, ut tibi
omnia in bonum cedant, Rom. 8. v. 28.

Quodsi tunica tibi plane exuatur, &
contra laceratis pannis incedere cogaris:
Ecce homo! Servatori tuo idem hoc conti-
git. Summa, quodcunque tibi accidat, hoc
exemplo solare te, omnium rerum vicissi-
tudo est: sicuti conformis fuisti crucifixo
ejus corpori; ita quoque conformaberis
corpori ejus glorioso, Phil. 3. v. ult. sicut
socius fuisti crucis, sic & socius eris lucis,
sicut miseræ ita etiam gloriæ, erisque cum
eo semper, 1. Thess. 4. v. ult.

De Tertio.

Restat tertium & ultimum, nempe Chri-
sticondemnatio, ubi consideranda,

1. Judæorum truculentia, quam de-
clarat

1. Pontificum impetus, qui probatur

1. Ex postulata crucifixione. Certatim enim
clamant, cum ministris suis: Crucifige,
crucifige.

Alias non ulstratum fuit Judæis, facino-
rosos crucis supplicio afficere; sed gentiles
hoc genere mortis maleficos suos punire
solebant: quod igitur crucifixionem hîc

tantopere urgent, id non temere factum
est, sed definito consilio & præscientia
Dei, Act. 2. v. 23. Judæi ipsum tradiderunt,
Ethnici crucifixerunt, ut innueretur, fore
eum Servatorem, tam Judæorum, quam
Gentilium, fecit enim utraque unum, &
medium parietem maceræ solvit, Eph. 2.
vers. 14, ut jam sublato discrimine, om-
nes unum sint in Christo Jesu, Gal. 3.
vers. 28.

2. Ex repetita accusatione. Quia enim
Pilatus super crudelitate Pontificum, &
servorum ejus indignatus, ipsis dicebat:
Accipite eum, & vos eum crucifigite: ego
enim non invenio in eo causam. Ipsi obji-
ciunt legem, quam ipsis Romanus Impe-
rator sartam rectam concesserat, dicentes:
Nos legem habemus, & secundum legem
nostram debet mori, quia Filium Dei se
fecit.

Id apertum mendacium erat. Non enim
seipsum Filium Dei fecerat, sed erat talis,
primò naturaliter, ratione æternæ genera-
tionis à Patre, Psal. 2, vers. 7. Deinde perso-
naliter, ratione unionis personalis, ipso
Deo de cælo contestante: Hic est Filius
meus dilectus, Matth. 3, v. ult. Matth. 16.
v. 16.

Id à Judæis pro blasphemia habebatur,
sicut adhuc hodie omnes Judæi & Turcæ
hoc ipso offenduntur, putantes, si Deus Fi-
lium haberet, eundem quoque uxore indi-
gere. Judicant ita de summo hoc mysterio
ex cæca ratione, verum dum putant se sa-
pientes, stulti fiunt, Rom. 1, v. 22.

Nos ex verbo Dei satis certi sumus, esse
quidem unicum DEUM, verum in una il-
la essentia tres distinctas personas, Pa-
trem, Filium, & Spiritum sanctum. Pater
cc 2 à ne-